

**สถาบันพัฒนาองค์การชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์**

วิสัยทัศน์และพันธกิจ

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรของประชาชนที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งของสังคมจากฐานราก
ด้วยพลังองค์กรชุมชนและประชาสังคม

ทิศทาง

ขยายฐานและเชื่อมโยงการพัฒนาของขบวนการชุมชนและภาคีพัฒนา
ร่วมเป็นหุ้นส่วนการสร้าง ความเข้มแข็งมั่นคงของชุมชนและสังคม

การดำเนินงานตามภารกิจ

ภารกิจ ตามหน้าที่

1. การพัฒนาองค์กรชุมชน
2. การสร้างการยอมรับและรับรองสถานภาพองค์กรชุมชน
3. การเงิน สินเชื่อ และเศรษฐกิจชุมชน
4. การพัฒนาประชาสังคมและความร่วมมือพหุภาคี

ภารกิจ ตามนโยบาย

1. การแก้ไขปัญหาสังคมความยากจน
2. การพัฒนาความมั่นคงในการอยู่อาศัยของชุมชนผู้มีรายได้น้อย
3. การแก้ปัญหาที่ดินทำกิน
4. การฟื้นฟูชุมชนที่ประสบภัยพิบัติ
5. การพัฒนาในสามจังหวัดภาคใต้

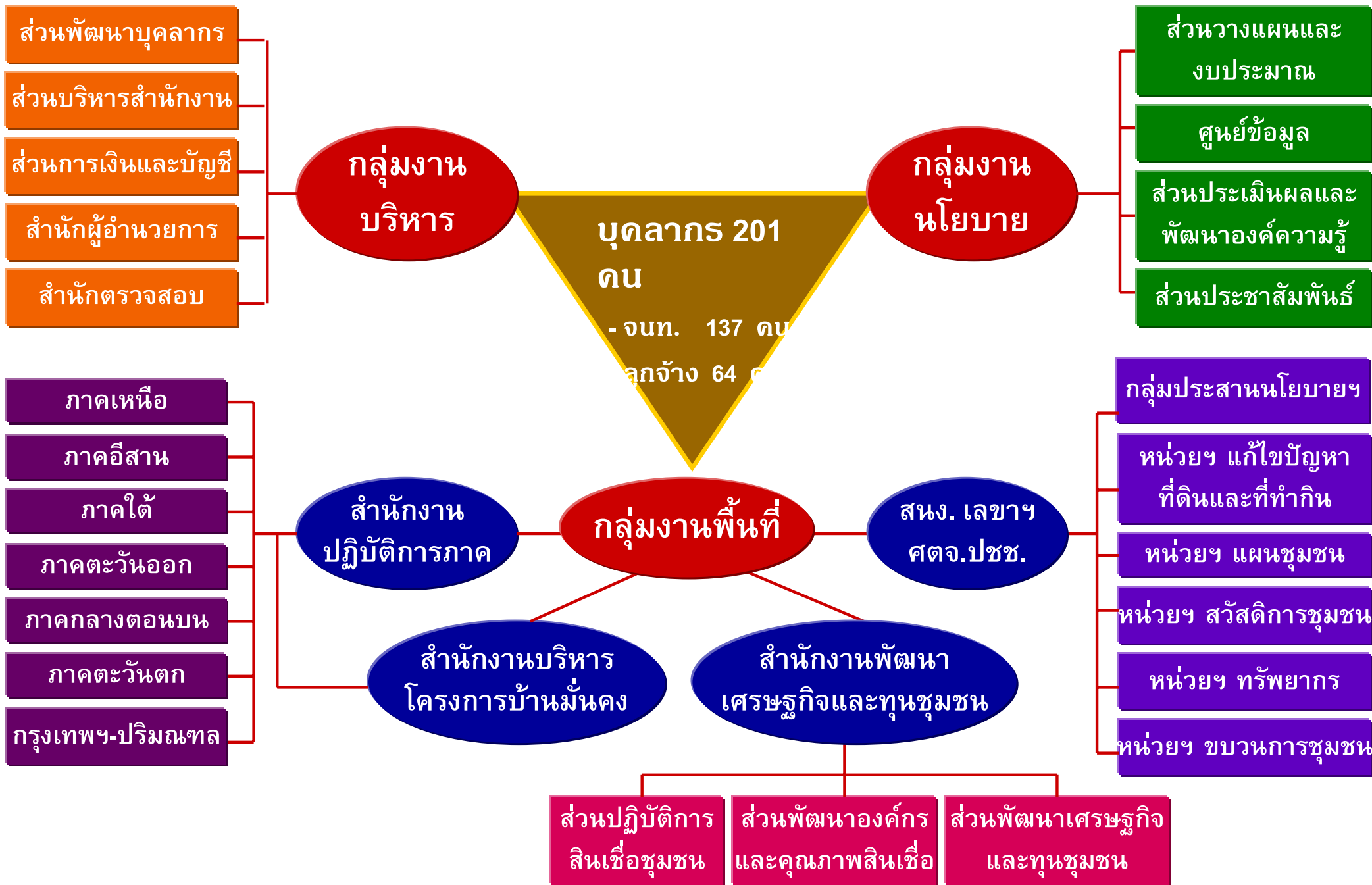
แนวทางสำคัญในการดำเนินงาน

**การเชื่อมโยงเครือข่ายของขบวนองค์กร
ชุมชนในทุกระดับและการเน้นองค์กรชุมชน
เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนา
โดยประสานความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้อง**

โครงสร้างและกลไกการทำงาน

โครงสร้าง พอช.

7 ปี พัฒนาการ พอช. (ปี 2543 - 2550)

ปี 43 - 45

การพัฒนาเครือข่าย และเชื่อมโยงขบวน

- ส่งเสริมบทบาทเครือข่ายและองค์กรชุมชนในการพัฒนา
- พัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาของชุมชนสู่ทิศทางชุมชนพึ่งตนเอง
- เชื่อมโยงขบวนชุมชนเชิงประเด็นระดับภาคและระดับจังหวัด

ปี 45 - 47

การพัฒนาเชิง ยุทธศาสตร์

- พื้นฟูชุมชนท้องถิ่น
- บ้านมั่นคง
- แผนชุมชน
- สวัสดิการชุมชน
- จังหวัดบูรณาการ
- สินเชื่อองค์กรรวม
- พัฒนาระบบข้อมูลและการจัดการความรู้
- การพัฒนาความสัมพันธ์ระดับชุมชนระหว่างประเทศ
- วิทยาลัยการจัดการทางสังคม

ปี 48 - 50

การพัฒนานโยบาย ขบวนท้องถิ่นและจังหวัด

- พื้นฟูชุมชนท้องถิ่น
- การแก้ไขปัญหาคความยากจนภาคประชาชน
- การแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน
- การฟื้นฟูชุมชนที่ประสบภัยพิบัติ
- การพัฒนาองค์กรการเงินฐานราก

การดำเนินงาน พอช. ตามภารกิจ

- 1. ฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น 1,015 ตำบลและเกิดแผนพัฒนาชุมชนระดับจังหวัด 75 จังหวัด**
- 2. สวัสดิการชุมชน 2,800 ตำบล คณะกรรมการสวัสดิการชุมชน 72 จังหวัด**
- 3. แผนชีวิตชุมชนพึ่งตนเอง 1,431 ตำบล เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาแผนงาน/โครงการในระดับนโยบายรัฐและเชื่อมโยงสู่สภาองค์กรชุมชน**
- 4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและเกษตรยั่งยืน 350 พื้นที่ 44 จังหวัด โดยมีข้อตกลงร่วมกับกระทรวงทรัพยากรฯ ในการสร้างพื้นที่รูปธรรม 99 พื้นที่**
- 5. รับรองสถานภาพองค์กรชุมชน 35,317 องค์กร 1,386 ตำบล เกิดกลไกและแนวทาง**
- 6. สินเชื่อชุมชน 3,732.60 ล้านบาท 4,083 ชุมชน 377,940 ครอบครัว โดยสนับสนุนการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาที่อยู่อาศัย ดำเนินธุรกิจชุมชนและเชื่อมโยงสถาบันการเงิน**

การดำเนินงานตามภารกิจนโยบายรัฐ

1. การแก้ปัญหาสังคม ความยากจนอย่าง บูรณาการของ คน จ น ใน เมือง และ ชนบท

2. การสร้างความ มั่นคง ในการ อยู่ อาศัยและดำรงชีวิต ให้ คน ใน ชุม ชน เมืองและชนบท

3. การฟื้นฟูชุมชนที่ ประสบภัยพิบัติ

4. การพัฒนาพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดน ภาคใต้

1. โครงการบ้านมั่นคง 508 โครงการ 988 ชุมชน 53,701 ครอบครัว โดยเกิดความมั่นคงในที่ดินที่อยู่อาศัยระยะยาว 44,005 ครอบครัว

2. แก้ปัญหาปัญหาที่ดินในพื้นที่ 247 อำเภอ 69 จังหวัด และคนจนมีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยภายใต้โครงการ บ้านมั่นคงชนบท 13 พื้นที่ 1,432 ครัวเรือน

3. ฟื้นฟูชุมชนที่ประสบภัยพิบัติทั่วประเทศ 836 ตำบล 4,913 หมู่บ้านและฟื้นฟูชุมชนผู้ประสบ ภัยคลื่นยักษ์ 6 จังหวัดภาคใต้ 746 ครัวเรือน

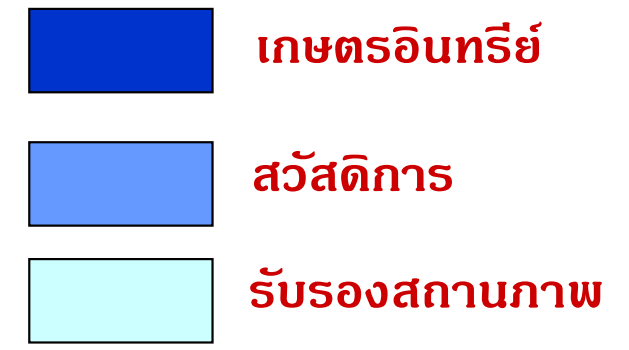
4. เกิดกลไกคณะทำงานและกลไกความร่วมมือกับ ี สอบต. ในการเชื่อมโยงการทำงานกับขบวนชุมชนใน 3 จังหวัดภาคใต้ในประเด็นงานต่าง ๆ

ภาพรวมการเคลื่อนงานขบวนฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว (2547-2550)

ภาคีร่วม

- สวท.สระแก้ว
- พมจ.
- วิทยาลัยชุมชน
- โรงพยาบาลวังน้ำเย็น
- กศน.
- ศูนย์ฝึกอาชีพ
- อาชีวศึกษาจังหวัด
- นกส. กพ.
- พัฒนาที่ดิน
- อบจ.
- ศูนย์ราชการจังหวัด

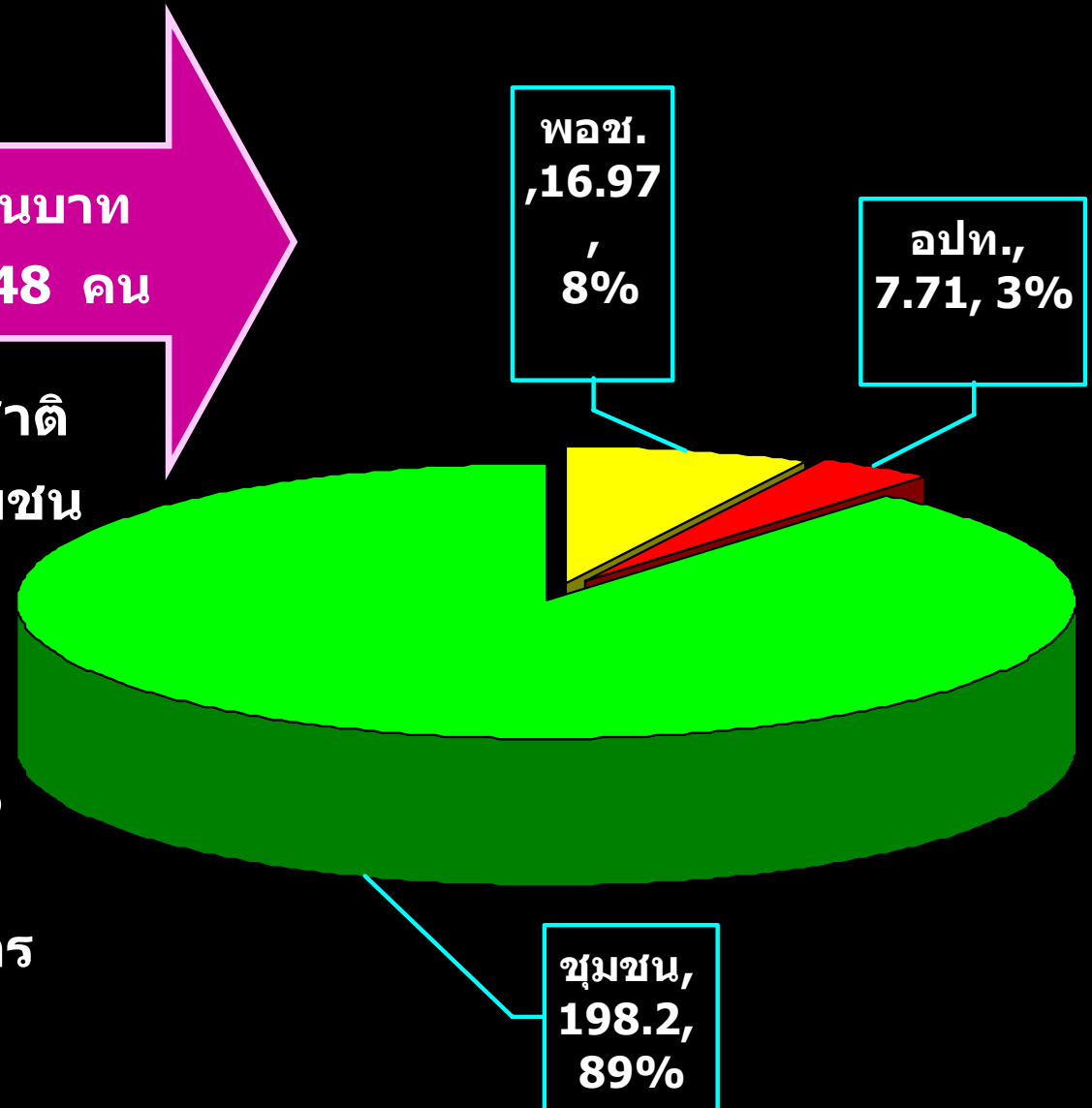

การพัฒนาสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น

★ สร้างกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น โดยชุมชน "การพึ่งตนเองและการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน" และ "ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี"

เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชน 223 ล้านบาท
656 ตำบล 5,540 หมู่บ้าน 1,063,748 คน

- ยกระดับนโยบายสวัสดิการสังคมชาติ
- เกิดพื้นที่และขบวนการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น 2,800 ตำบล
- เกิดคณะกรรมการสวัสดิการชุมชน 72 จังหวัด
- เกิดเวทีสมัชชาสวัสดิการชุมชน 25 จังหวัด
- เกิดชุดความรู้กรณีตัวอย่างสวัสดิการชุมชน 109 กรณี

แผนงานสวัสดิการชุมชนจังหวัดสระแก้ว

ช่อกุ่ม, วังใหม่, ตาหลังใน, แชร้ออร์,
ท่าแยก, หนองตะเคียนบอน, ทุ่งมหาเจริญ
โคกปีช้อง, ทับพริก, ตาพระยา, คลองน้ำใส
ผ่านตึก, เมืองไผ่, คลองทับจันทร์, โดกสูง

ที่ปรึกษา

- ผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว
- คณะ ศตจ. ปชช. จังหวัด
- อบจ.

สวัสดิการ
15 ตำบล ปี 2550
2,000 ครัวเรือน

ปี
2547

ขยายอีก
15 ตำบล ปี 2551
4,000 ครัวเรือน

ขยายครอบคลุม
พื้นที่ จ. สระแก้ว
59 ตำบล
ปี 2552

พื้นที่ต้นแบบ
ตำบลช่อกุ่ม 1 ตำบล

ภาคีพัฒนา

พอช./พมจ./สวท. สระแก้ว/รทส./อาชีวะศึกษา/
วิทยาลัยชุมชน/พัฒนาชุมชน/พัฒนาที่ดิน/สปก./
เกษตรและสหกรณ์/อปท./ประชาสังคม/ ฯลฯ

กรณีตัวอย่าง : กองทุนสวัสดิการชาวบ้าน ต.ศรีสว่าง อ.โพนทราย จ.ร้อยเอ็ด

15 หมู่บ้าน 1,373 ครัวเรือน 7,428 คน
ชาย : 3,727 คน หญิง : 3,701 คน

- เงินออมสมาชิก 641,795 บาท
- อบต. สมทบ 250,000 บาท
- ผลกำไรจากกลุ่มองค์กร 59,465 บาท
- สมทบจาก พอช. 50,000 บาท

เริ่มดำเนินการ 1 มิ.ย. 2548

**กองทุนสวัสดิการชุมชน
ตำบลศรีสว่าง
1,001,260 บาท**

กลุ่ม
ออมทรัพย์

ร้านค้า
ชุมชน

กลุ่มเกษตร
อินทรีย์

กลุ่มผลิต
ลูกแก้ว

กลุ่มเกษตรกร
เลี้ยงสัตว์

กลุ่มโรงสี

ธนาคาร
ข้าว

กลุ่มทอ
ผ้าไหม

คณะกรรมการ : 15 คน

- ผู้นำชุมชน
- ผู้ใหญ่บ้าน/อบต.
- ทิปรักษา (พช./เกษตร/ครู/สาธารณสุข)

สมาชิก

1,666 คน 15 หมู่บ้าน

สวัสดิการที่จัด

- เกิด แก่ เจ็บ ตาย
- ทุนการศึกษา
- งานประเพณี สาธารณประโยชน์

ผู้ได้รับประโยชน์ : 140 คน

- สวัสดิการเกิด 14 ราย
- สวัสดิการเจ็บ 107 ราย
- สวัสดิการเสียชีวิต 19 ราย
- การจัดระบบการออมวันละบาท
ในโรงเรียนเพื่อจัดสวัสดิการ

แผนแม่บทชุมชน

- เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดแนวทางการพัฒนาระดับพื้นที่ที่ชุมชนท้องถิ่นเป็นแกนหลักในการวางแผนการพัฒนา
- เกิดแผนชุมชนร่วมกับท้องถิ่น

เกิดแผนแม่บทชุมชน
1,431 ตำบล

บูรณาการแผนชุมชน
สู่แผนพัฒนาท้องถิ่น
827 ตำบล

เกิดศูนย์การเรียนรู้
50 ตำบล

เกิดแผนชุมชน
ร่วมกับท้องถิ่น

ชุมชนรู้จักตนเอง
เข้าใจตนเอง
และสามารถ
กำหนดอนาคต
ของชุมชนได้

เกิดแกนนำแผนชุมชน
ระดับตำบล
21,372 คน

เกิดคณะกรรมการ
แผนชุมชนระดับจังหวัด
71 จังหวัด 1,137 คน

เชื่อมโยงสู่
"สภาองค์กรชุมชน"

เครื่องมือสำคัญในการพัฒนาแผนงาน/โครงการ
ที่เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในระดับนโยบายรัฐ
ที่ลงสู่พื้นที่ เช่น ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข

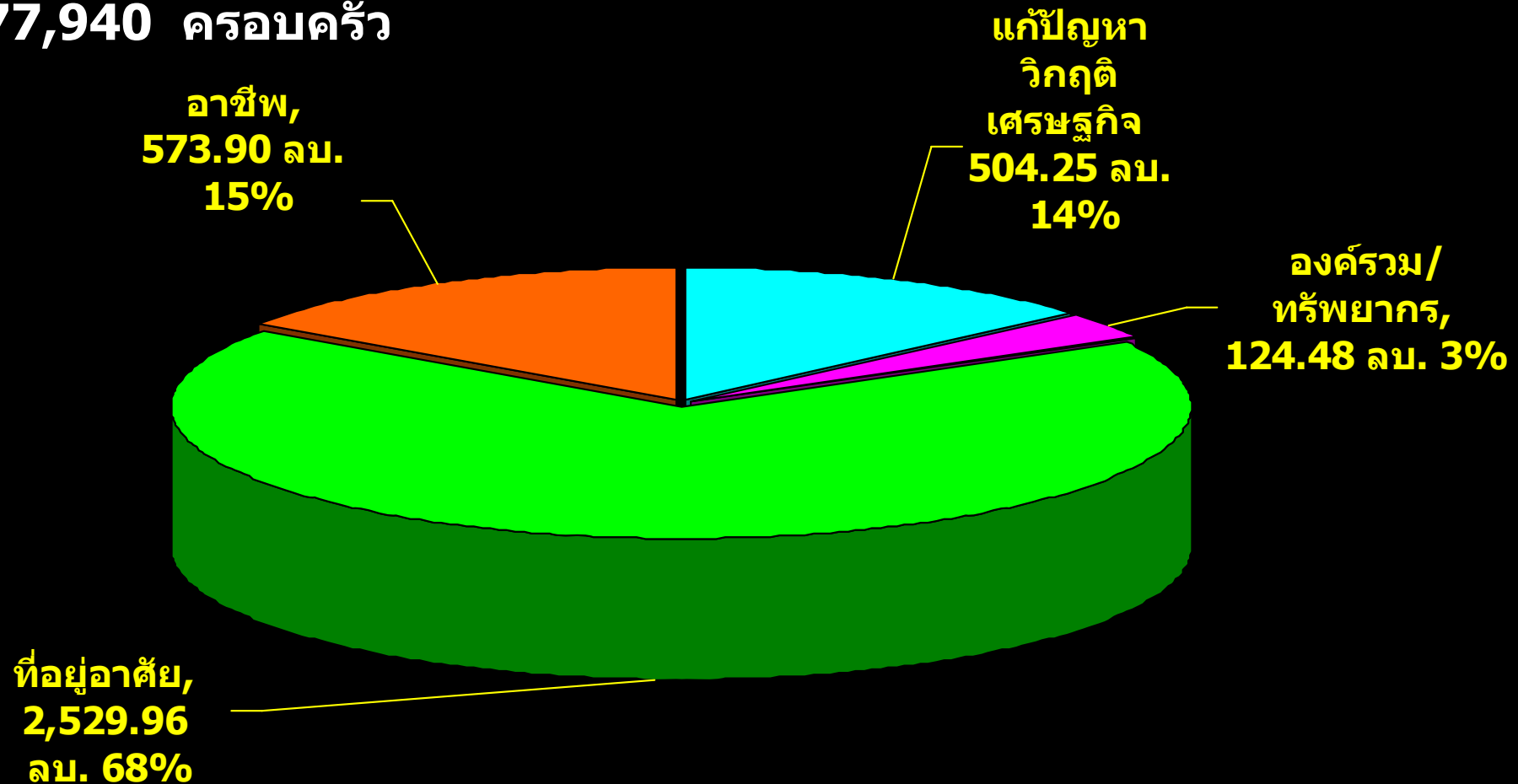
การรับรองสถานภาพองค์กรชุมชน

- เกิดการรับรองสถานภาพ **35,317** องค์กร
- เกิดกระบวนการรับรองระดับท้องถิ่น **1,386** ตำบล

การสนับสนุนสินเชื่อแก่องค์กรชุมชน

- สนับสนุนสินเชื่อรวม 3,732.60 ล้านบาท ผู้รับประโยชน์ 4,083 ชุมชน 377,940 ครอบครัว

- เชื่อมโยงกับสถาบันการเงิน เช่น ธ.อาคารสงเคราะห์ในการสนับสนุนสินเชื่อแก่ชุมชน

โครงการบ้านมั่นคง

**“สร้างความมั่นคงในที่ดินและที่อยู่อาศัยของชุมชน
โดยชุมชนเป็นเจ้าของ”**

- ดำเนินโครงการ 508 โครงการใน 226 เขต/เมือง 76 จังหวัด 988 ชุมชน เกิดสิทธิและสถานภาพตามกฎหมาย 53,701 ครอบครัว
- เกิดความมั่นคงในที่ดินที่อยู่อาศัยระยะยาว 44,005 ครอบครัว
- ชุมชนได้รับการแก้ไขปัญหาค้ำ/บุกรุก 38,916 ครอบครัว
- คนจนที่ลงทะเบียนได้รับการแก้ไขปัญหาค้ำ 46,154 คน
- เกิดความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่นและภาคีพัฒนา โดยเกิดคณะทำงานร่วมใน 121 เมือง
- สนับสนุนสินเชื่อในการพัฒนาที่อยู่อาศัยจากกองทุน พอช. 1,789.40 ล้านบาท

กระบวนการออกแบบบ้าน

เริ่มกระบวนการออกแบบบ้าน

ชุมชนสามห่วง

วัดขนาดของพื้นที่

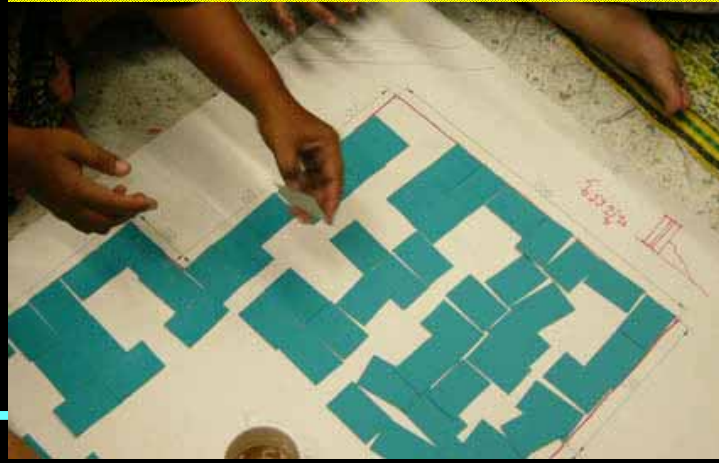

โครงการบ้านมั่นคงภาคกรุงเทพ และปริมณฑล

ร่วมกันทำงาน

กระบวนการทดลองหาทางเลือกในการวางผังชุมชน เพื่อให้ได้การใช้งานตามกิจกรรมที่วางไว้

โครงการบ้านมั่นคงภาคอีสาน

จ.ขอนแก่น

ชุมชนเมืองขอนแก่น เทศบาลนครขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดงรักขอนแก่น

ชุมชนไถนาโถม

ประวัติชุมชน

ชุมชนไถนาโถม เดิมเป็นที่ว่างเปล่าของอดีตนายอำเภอ ต่อมาเจ้าของโรงเลื่อยพ่วงภัยบุญมาขอเช่าที่เพื่อมาสร้างบ้านเช่า โดยใช้เศษไม้จากโรงเลื่อย คิดค่าเช่าวันละ 5 บาท (ปัจจุบันคิดค่าเช่าวันละ 20 บาท) เดิมอยู่กันเพียงไม่กี่ครอบครัว เมื่อมีครอบครัวมาเช่ามากขึ้น จึงมีการสร้างบ้านเพิ่มเติมจนเต็มพื้นที่ มีทั้งห้องแถวและบ้านเดี่ยว ลักษณะทางกายภาพ บ้านทรุดโทรม ผนังไม่ฉาบ หลังคารั่ว คนเช่าต้องซ่อมแซมเอง สาธารณูปโภคต้องซื้อน้ำบาดาลจากเพื่อนบ้านใกล้เคียง รถเข็นละ 5 บาท ส่วนน้ำดื่มซื้อน้ำประปาแกลลอนละ 1 บาท ไฟฟ้าทั้งชุมชนมีเพียง 4 มิเตอร์ โดยขอต่อจากร้านค้าใกล้เคียงในราคา คิดเหมาหลังคาละ 450 บาท ต่อเดือน ชาวบ้านบางคนไม่มีเงินพอจึงต้องใช้ตะเกียงและเทียนไขแทน อาชีพส่วนใหญ่ของชาวไถนาโถม คือ การเก็บขยะ รับจ้างทั่วไป ถิ่นสามล้อ แต่ก็มีอยู่หลายรายที่ทำเดินดิตรเงินทองชาย ซึ่งเป็นอาชีพ

สภาพทั่วไปของชุมชน

ที่ชั้นชื่อของที่นี่

แนวการปรับปรุง
ย้ายชุมชนสร้างบ้านใหม่
ในที่ดินใหม่

กระบวนการมีส่วนร่วม

ทัศนียภาพหลังสร้างชุมชนใหม่

ผังที่ดินใหม่ชุมชน

BAANMANKONG

กองอำนวยการโครงการบ้านมั่นคงพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สภาพบ้านพักอาศัย ชุมชนตะวันออกใหม่ (ไอนาโม)

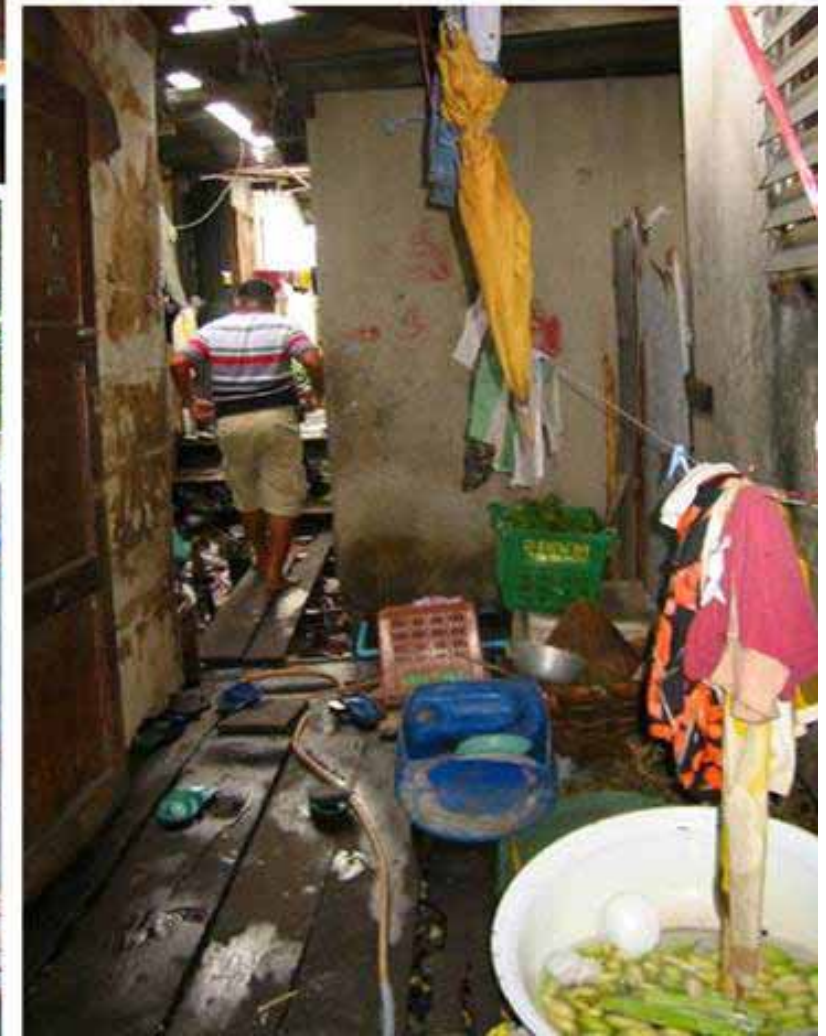
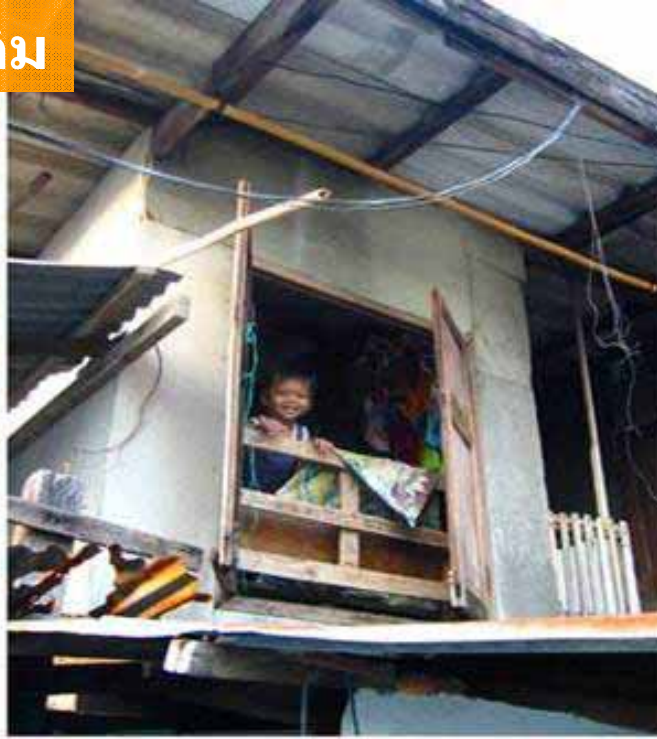

สภาพชุมชนบ้านร่มเย็น

ชุมชนริมคลองบางบัว

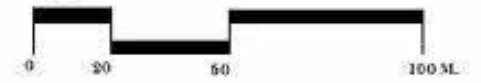

ชุมชนริมคลองบางบัวเดิม

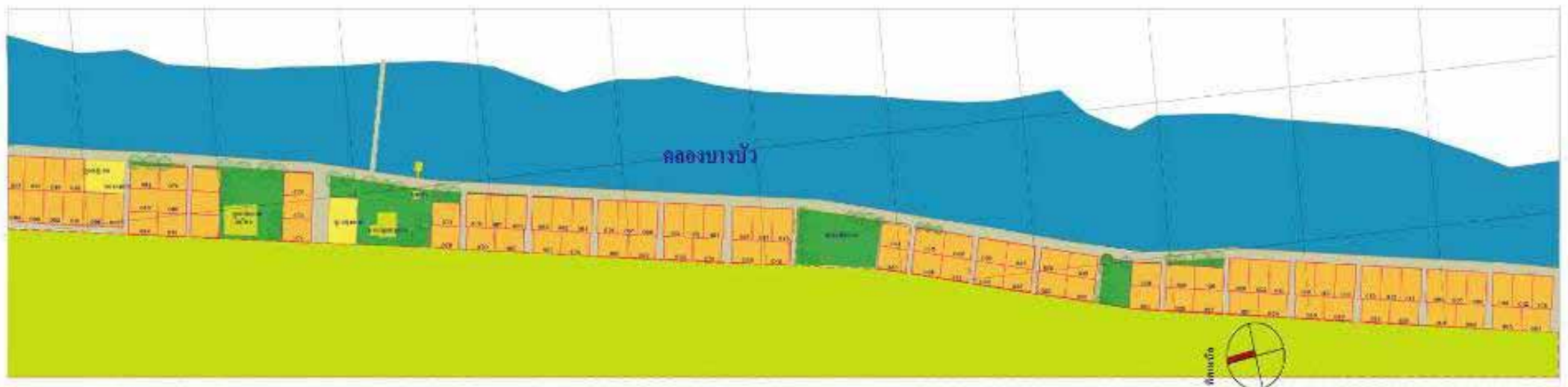

Phase 1.

ชุมชนชายคลองบางบัว
ฝั่งเดิมก่อนการปรับปรุง

Phase 1.

ชุมชนชายคลองบางบัว
ฝั่งหลังการปรับปรุง

ภาพเปรียบเทียบสภาพชุมชนโพธิ์ราราม

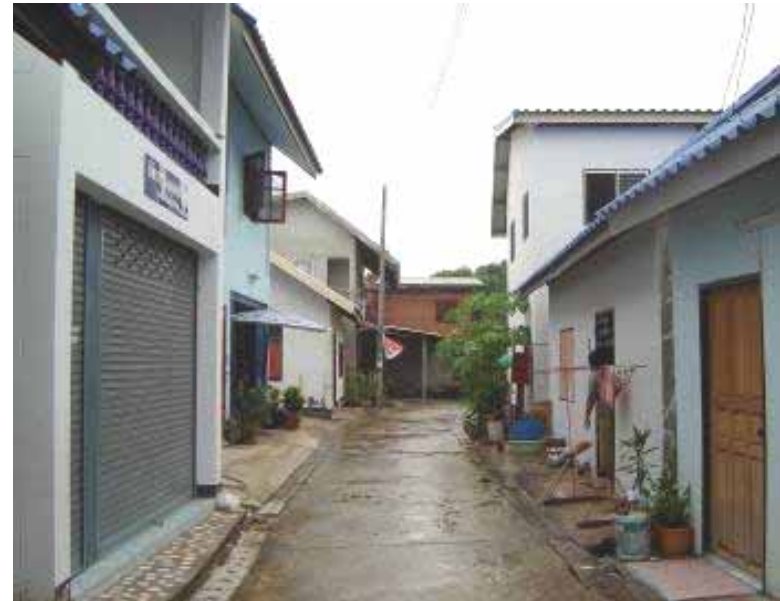
สภาพชุมชนเดิม

สภาพชุมชนใหม่

การปรับขยับเพิ่มพื้นที่ว่างภายในชุมชน

การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ของคนจนในชนบท

เป็นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดระบบการจัดการร่วมของชุมชนในการรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน เพื่อให้คนจนมีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของตนเอง โดยการสนับสนุนของขบวนชุมชนและองค์กรท้องถิ่น

- เกิดกลไกการทำงานร่วมระดับอำเภอ จังหวัด
- เกิดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของคนจนในชนบท 13 พื้นที่ 1,432 ครัวเรือน
- เกิดการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ 247 อำเภอ 69 จังหวัด 39,000 ครัวเรือน

การฟื้นฟูชุมชนจากภัยพิบัติ

ปี 2548

สึนามิ 6 จว.ภาคใต้

- สร้างบ้านพักชั่วคราว 746 คราวเรือน
- สร้างบ้านพักถาวร 375 คราวเรือน
- แก้ไขปัญหาที่ดิน 77 หมู่บ้าน
- สร้างและซ่อมแซมเรือ 1,300 ลำ
- สนับสนุนกองทุนหมุนเวียนพัฒนาอาชีพ 22 กองทุน 990 คราวเรือน 81 ชุมชน

ปี 2549

- ดินโคลนถล่มภาคเหนือ
- น้ำท่วมภาคใต้/ภาคเหนือ

- ฟื้นฟูผู้ประสบภัยดินโคลนถล่มใน 4 จังหวัด 102 ตำบล 1,932 หมู่บ้าน 106,339 คน
 - สร้างที่อยู่อาศัยถาวร 61 คราวเรือน
 - เกิดกองทุนที่พักชั่วคราว 99 หมู่บ้าน 26 ตำบล 2,344 คราวเรือน
 - สนับสนุนกองทุนหมุนเวียนพัฒนาอาชีพ 89 กองทุน
- ปรับปรุง/ซ่อมแซมเหมืองฝาย 97 แห่ง

ปี 2550

- น้ำท่วมภาคกลาง
- หมอกควันภาคเหนือ

- ฟื้นฟูและช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม 37 จังหวัด 836 ตำบล 16 เขต 4,913 หมู่บ้าน
 - สร้างและซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 2,858 คราวเรือน
 - พัฒนาอาชีพรายบุคคลและกลุ่ม 836 ตำบล
- แก้ปัญหาวิกฤติหมอกควันภาคเหนือ โดยจัดทำแนวป้องกันไฟฟ้า 2,000 กม. ในพื้นที่ 5 จังหวัด 350 หมู่บ้าน
- ป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล
 - ใช้ไม้ไผ่เป็นแนวกันคลื่นในพื้นที่เขตบางขุนเทียน
 - ใช้ยางรถยนต์เป็นแนวกันคลื่นในพื้นที่ จ.สงขลา

**แก้ปัญหาเฉพาะหน้า
ที่พักอาศัยชั่วคราว/อาหาร**

**การคนย้ายคนชราออกจากพื้นที่
ต.จริม อ.ท่าวังผา จ.น่าน**

**การสร้างฝายแม่ ต.ปึงโค้ง
อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่**

**ช่วยกันซ่อมแซมบ้านที่บ้าน
ทรายงาม ต.น้ำหมั้น อ.ท่าปลา
จ.อุตรดิตถ์**

**ช่วยกันซ่อมแซมฝายคอนกรีต
ต.นาผา อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่**

เชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประสบภัย
เพื่อแก้ปัญหาและวางแผนร่วมกัน

ร่วมกันออกแบบ วางผังชุมชน

ทีมก่อสร้างบ้านจากเครือข่าย
ชุมชนภาคต่าง ๆ และนักศึกษา

การพัฒนาพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

เกิดกลไกคณะทำงานและกลไกความร่วมมือกับ ศอบต. ในการเชื่อมโยงการทำงานกับขบวนการชุมชน

ผลการดำเนินงาน ในพื้นที่ 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้

บ้านมั่นคง 20 โครงการ
63 ชุมชน 3,011 ครัวเรือน

สินเชื่อ

- สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง
3 สหกรณ์ 14 ชุมชน 6 เมือง

สื่อชุมชน

- วิทยุชุมชน 5 สถานี
- ผลิตหนังสือพิมพ์ฟาดอนีผ่าน
กลุ่มสื่อฟาליฮีน

สวัสดิการชุมชน 41 ตำบล
- มีการสมทบจาก 3 ฝ่าย 35 ตำบล

ทรัพยากร

- พื้นที่ลุ่มน้ำ 4 ลุ่มน้ำ 20 ตำบล
- กลุ่มประมงพื้นบ้าน 81 หมู่บ้าน
21 โครงการ 1,100 ครัวเรือน

ผู้สูงอายุ

- กองทุนหมุนเวียน : ชื่อสวนยาง 28 ไร่
- จัดสวัสดิการให้ผู้สูงอายุ 140 คน/ปี

แก้ไขปัญหาที่ดิน

- แก้ปัญหาที่ดินระดับอำเภอ 1,804 ครัวเรือน
- บ้านมั่นคงชนบท 4 พื้นที่ 370 ครัวเรือน

ฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น 33 ตำบล
- วางแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ

เครือข่ายผู้หญิง 100 ครัวเรือน

- สนับสนุนงบอาชีพเสริมครัวเรือนละ
20,000 บาท ดำเนินการแล้ว 25 ครัวเรือน

ฟื้นฟูชุมชนน้ำท่วม/วาตภัย 25 ตำบล
- ซ่อมแซมบ้านพังเสียหาย 407 หลัง

รับรองสถานภาพองค์กรชุมชน
25 ตำบล 602 องค์กร

การพัฒนางานวิจัยและการจัดการความรู้

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 231 ศูนย์

การพัฒนาองค์ความรู้ท้องถิ่นในภาคต่าง ๆ

ขับเคลื่อนทางสังคมและนโยบายสาธารณะ

- เศรษฐกิจพอเพียง
- การเมืองสมานฉันท์

การจัดกิจกรรมสร้างความรู้ทางสังคม

- การประกวดหนังสือ
- การเดินป่า

รณรงค์สนับสนุน พรบ.ป่าชุมชน

การพัฒนาคู่มือ หลักสูตรต่าง ๆ

- หลักสูตรการถอดองค์ความรู้
- หลักสูตรนักจัดการความรู้
- หลักสูตรการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชน

ประสบการณ์งานพัฒนาประเด็นต่าง ๆ

จัดตั้งวิทยาลัยการจัดการทางสังคม

จัดการความรู้พอข.

กรณีศึกษา สวัสดิการชาวบ้าน

กรณีศึกษา บ้านมั่นคง

กรณีศึกษา แผนชุมชน

การศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบสินเชื่อ พอข.

การศึกษาด้านองค์การการเงิน :

- การบูรณาการองค์การการเงินชุมชน
- การแก้ไขปัญหาหนี้สินโดยชุมชน

กรณีศึกษา การจัดการทรัพยากรฯ

การรับรองสถานภาพองค์กรชุมชน

การบริหารองค์กรและการพัฒนาระบบ

- พัฒนาระบบฐานข้อมูลงานประเด็น
- พัฒนาโปรแกรมฐานข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงาน
- คิดค้นต้นทุนการผลิต
- เกิดคณะอนุกรรมการบริหารกองทุน

- พัฒนามาตรฐานระบบงานบุคลากร
- จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพคนทำงานรายบุคคล (Competency)
- จัดอบรมพัฒนาเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการชุมชน
- ศึกษาโครงสร้างการบริหารงาน

บริหาร
จัดการ

บุคลากร

ตรวจสอบ

ติดตาม
ประเมินผล

- ตรวจสอบ ติดตามและวิเคราะห์ระบบการควบคุมภายใน (CSA)
- สอบทานระบบการบริหารจัดการงบประมาณและการเงินโครงการบ้านมั่นคง
- สนับสนุนการกำกับดูแลและตรวจสอบตนเองขององค์กรชุมชนใน 12 จว.1,324 คน

- ติดตามประเมินผลระดับโครงการ
 - โครงการเสริมสร้างฯ (2547)
 - โครงการบ้านมั่นคง (2548 - 2549 2550)
 - โครงการฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น (2549)
 - โครงการติดตามประเมินผลสินเชื่อ (2549)

- ติดตามประเมินผลระดับองค์กร
 - ประเมินผลตามคำรับรองการปฏิบัติงาน ก.พ.ร.
 - ปี 2548 18 ตัวชี้วัด คะแนน 4.53 (ดีมาก)
 - ปี 2549 15 ตัวชี้วัด คะแนน 4.51 (ดีมาก)
 - ปี 2550 18 ตัวชี้วัด คะแนนประมาณ 4.05 (ดีมาก)
 - ติดตามประเมินผล 3 ปี ระยะที่ 2 (ปี 47-29)

ทิศทาง การดำเนินงานในระยะต่อไป

และ

“ร่าง”

**แผนปฏิบัติการ 4 ปี
(พ.ศ. 2551-2554)**

ทิศทางสำคัญ/ ยุทธศาสตร์หลัก

➤ การสนับสนุนการพัฒนาของขบวนการชุมชน

ชุมชนมีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองบนพื้นฐานทุนภายในและภายนอกอย่างสมดุลตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

- การฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่นบนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- สภาองค์กรชุมชน

➤ การพัฒนาระบบบริหารจัดการ

ระบบการบริหารจัดการขององค์กรให้มีความพร้อมสามารถรองรับและสนับสนุนงานขององค์กรและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สนับสนุนระบบการบริหารจัดการของขบวนการชุมชนและองค์กรชุมชน

ยุทธศาสตร์ 4 ปี (พ.ศ. 2551 – 2554)

1. การสนับสนุนขบวนชุมชนระดับจังหวัด : ให้มีแผนจังหวัด ของขบวนเป็นที่ยอมรับและเชื่อมโยงงบประมาณกับระบบ

- 1.1 มีเวทีและกลไกการทำงานร่วมกับภาคีต่าง ๆ
- 1.2 มีแผน/ยุทธศาสตร์ของขบวนเชิงรุกครอบคลุมทุกพื้นที่ในจังหวัด
- 1.3 มีข้อมูล ตัวชี้วัดและระบบรายงานผล
- 1.4 มีกลไกการเชื่อมโยงที่ต่อเนื่องทุกพื้นที่/ทุกประเด็น

2. ระดับตำบล : พื้นที่ระดับปฏิบัติการ

- 2.1 เชื่อมโยงทุกหมู่บ้านในตำบล
- 2.2 เชื่อมโยงกับองค์กรท้องถิ่น/หน่วยงานต่าง ๆ/กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน
- 2.3 มีแผนครอบคลุมทุกเรื่อง มีเป้าหมาย ตัวชี้วัด ข้อมูล กลไก โดยมีคน/กลุ่มเข้าร่วมไม่น้อยกว่า 80%
- 2.4 มีสภาชุมชนที่เชื่อมโยงระบบอื่นได้ เกิดดุลยภาพการเมืองท้องถิ่น
- 2.5 ปฏิรูปที่ดิน/ทรัพยากร/คน/ความรู้/เงิน เศรษฐกิจ

3. เขต/เมือง/เทศบาล

3.1 บ้านมั่นคง แก้ปัญหาชุมชนแออัดทางตรง/ทางอ้อม

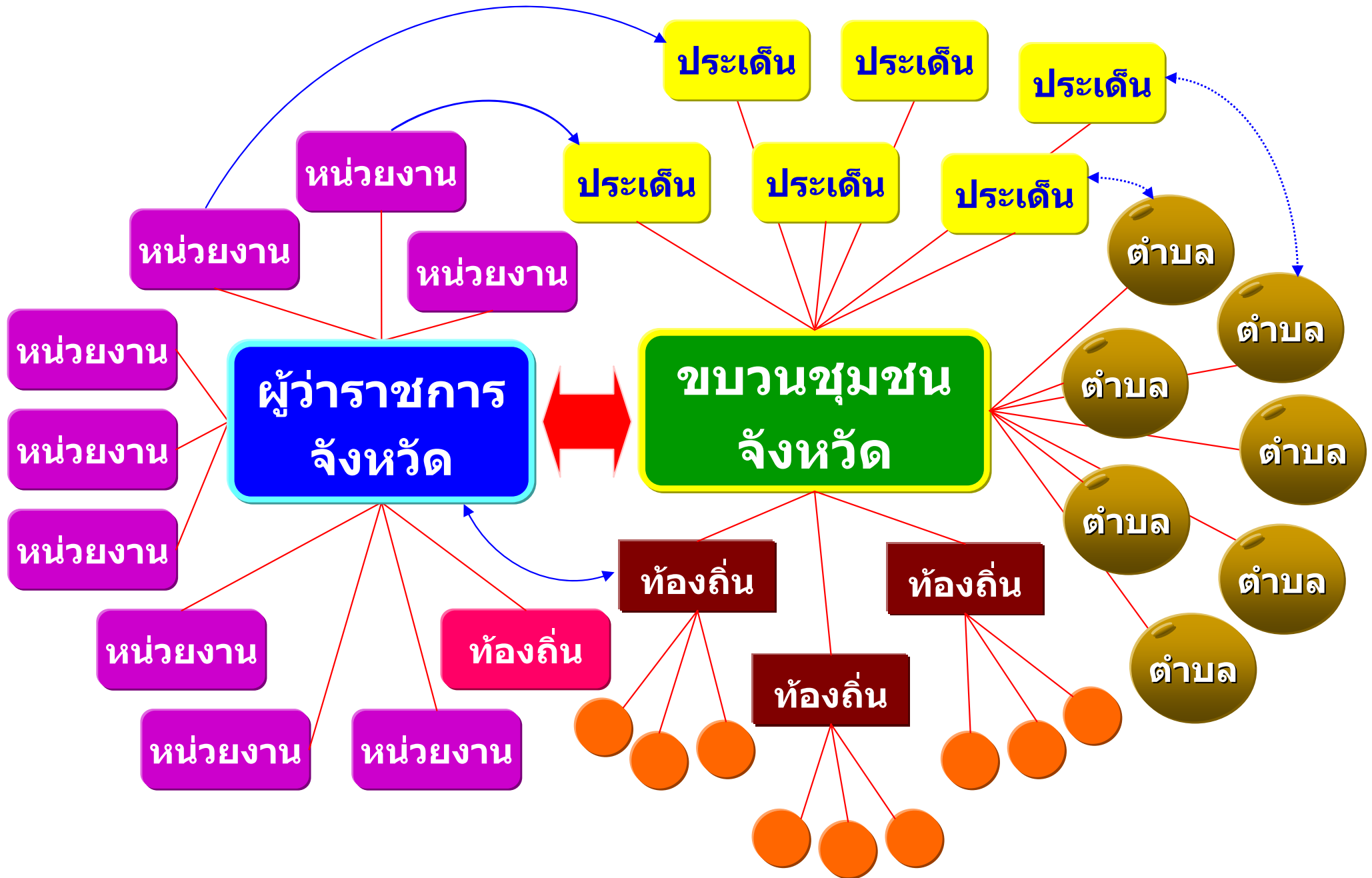
3.2 เกิดการพัฒนาชุมชนเมืองนำไปสู่การวางแผนและพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่

3.4 สภาพองค์กรชุมชนเมือง

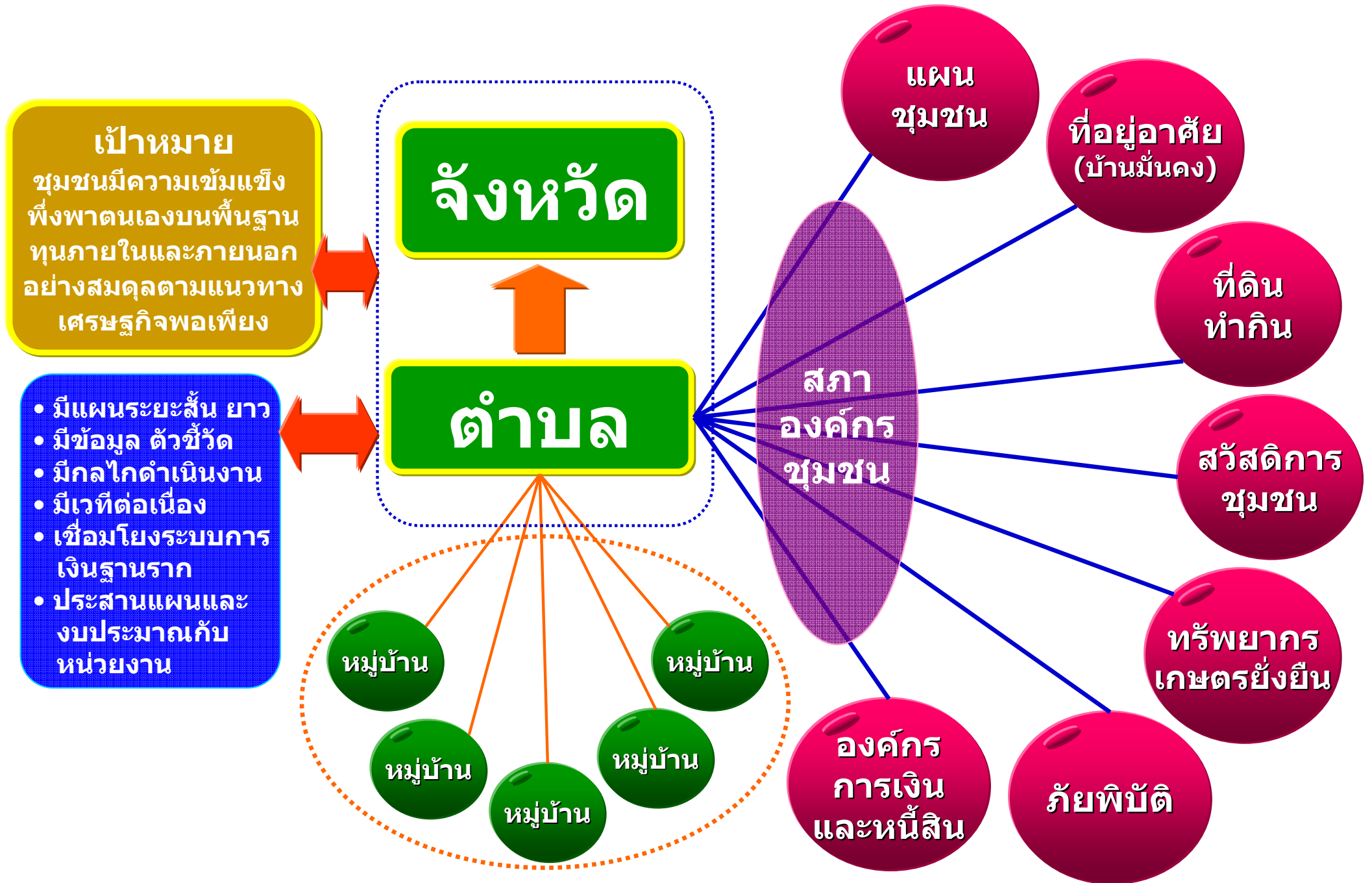
4. ให้ชาวบ้านชุมชน/ระบบต่าง ๆ ที่มีอยู่เป็นผู้ขยายการพัฒนา
ทั้งเป้าหมายเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพให้ครอบคลุม

5. บทบาท พอช. หนุนเสริมการทำข้อมูล ตัวชี้วัด
คุณภาพขององค์กรชุมชน สร้างการเรียนรู้/ความรู้
การรายงานผล การประสานงานภายใต้โครงสร้างและ
ความสัมพันธ์รูปแบบใหม่

การสนับสนุนงานพัฒนาชุมชนชนระดับจังหวัด

การสนับสนุนงานพัฒนาชุมชนระดับตำบล

ปี 2551 -2552

แนวทางสำคัญ

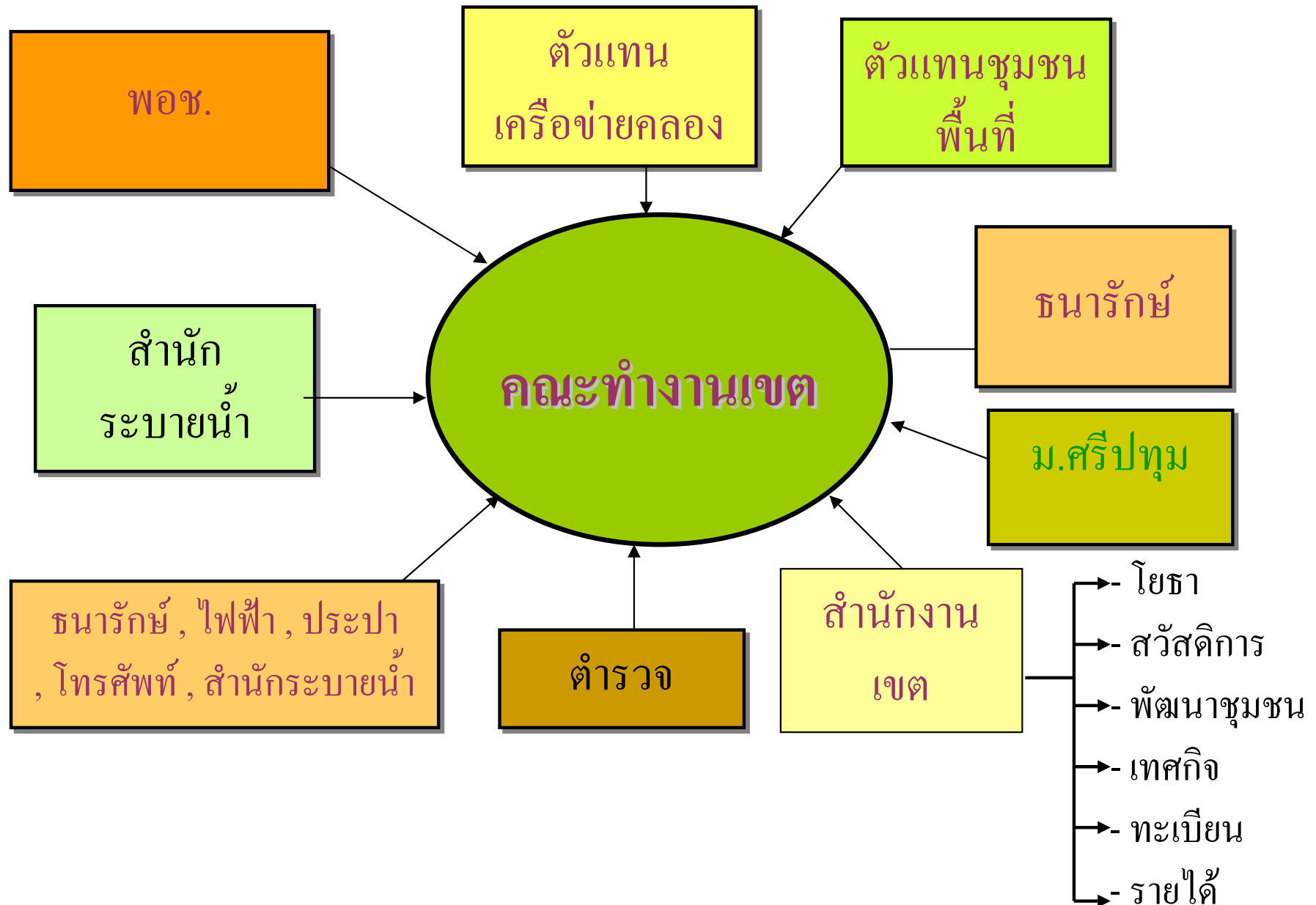
ปี 2553 -2554

- เน้นการพัฒนาเชิงคุณภาพ
- พัฒนาแผนของขบวนการชุมชนระดับตำบลและจังหวัดใน 76 จังหวัด
- พัฒนาระบบข้อมูลและตัวชี้วัดด้านต่าง ๆ ในพื้นที่
- พัฒนาความรู้ ความสามารถและเพิ่มศักยภาพของคน/กลไกในทุกระดับ
- เชื่อมโยงขบวนการทำงานที่หลากหลายในพื้นที่และเชื่อมโยงกับท้องถิ่น

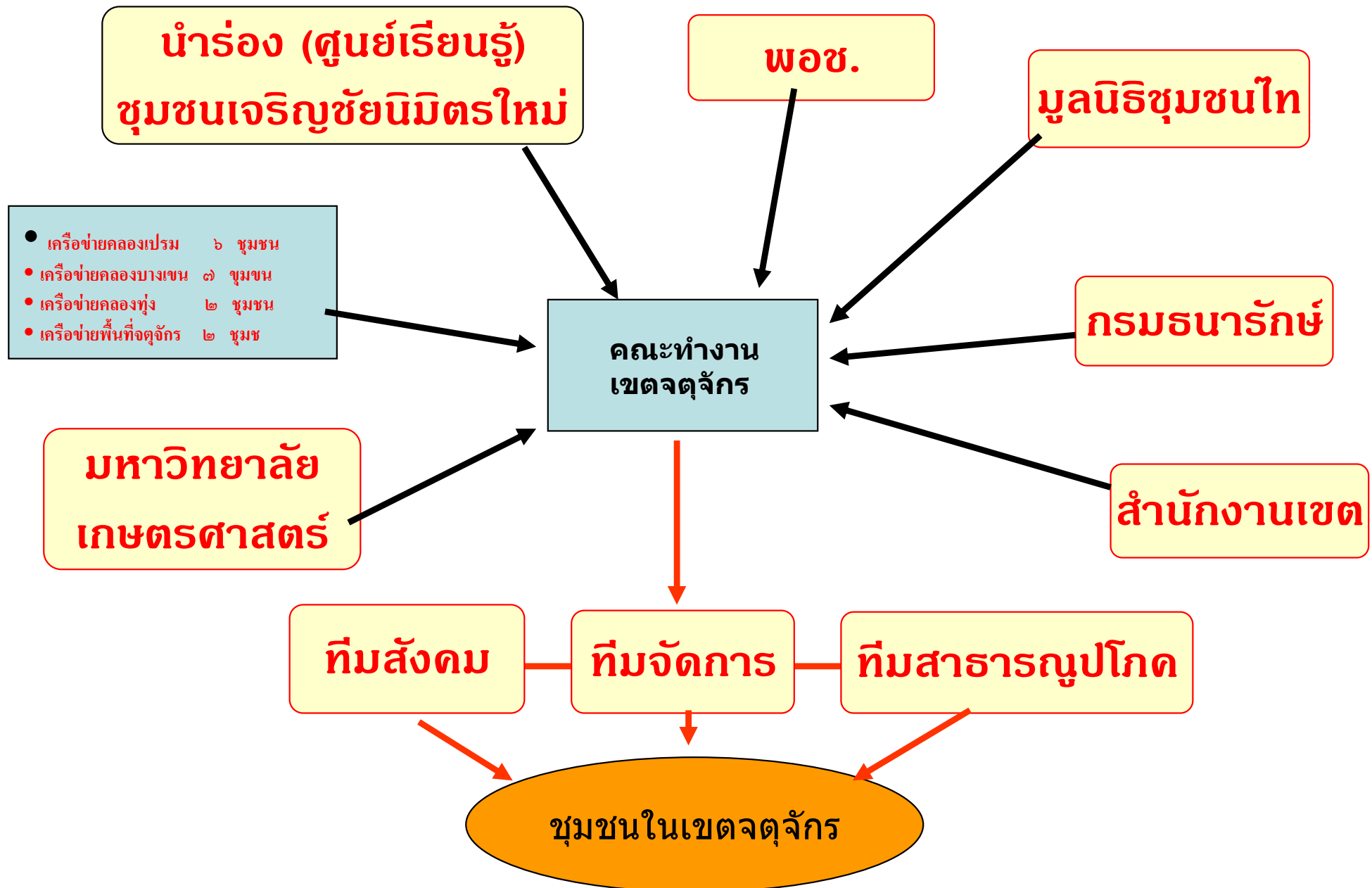
- ผลักดันแผนของขบวนการชุมชนระดับจังหวัดเชื่อมโยงสู่ระดับนโยบายสู่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 และแผนกระทรวง
- พัฒนากลไกการทำงานร่วมระดับจังหวัด
- สนับสนุนให้แผนของชุมชนเป็นแผนพัฒนาของหน่วยงานในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- เกิดแผนครอบคลุมทุกระดับตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบลและจังหวัด และมีกลไกการทำงานร่วม

ตัวอย่างกลไกขบวนเมือง”บ้านมั่นคง”

ขบวนการทำงานในเขตบางเขน

ขบวนเขตจตุจักร

กระบวนการทำงานเขตประเวศ

- คณะกรรมการแต่งตั้ง**
๑. ทีมทำงานในพื้นที่
 ๒. ทีมเครือข่ายประเวศ
 ๓. ฝ่ายพัฒนาชุมชนเขต
 ๔. พอช.
 ๕. สน.อุดมสุข
 ๖. สอช.

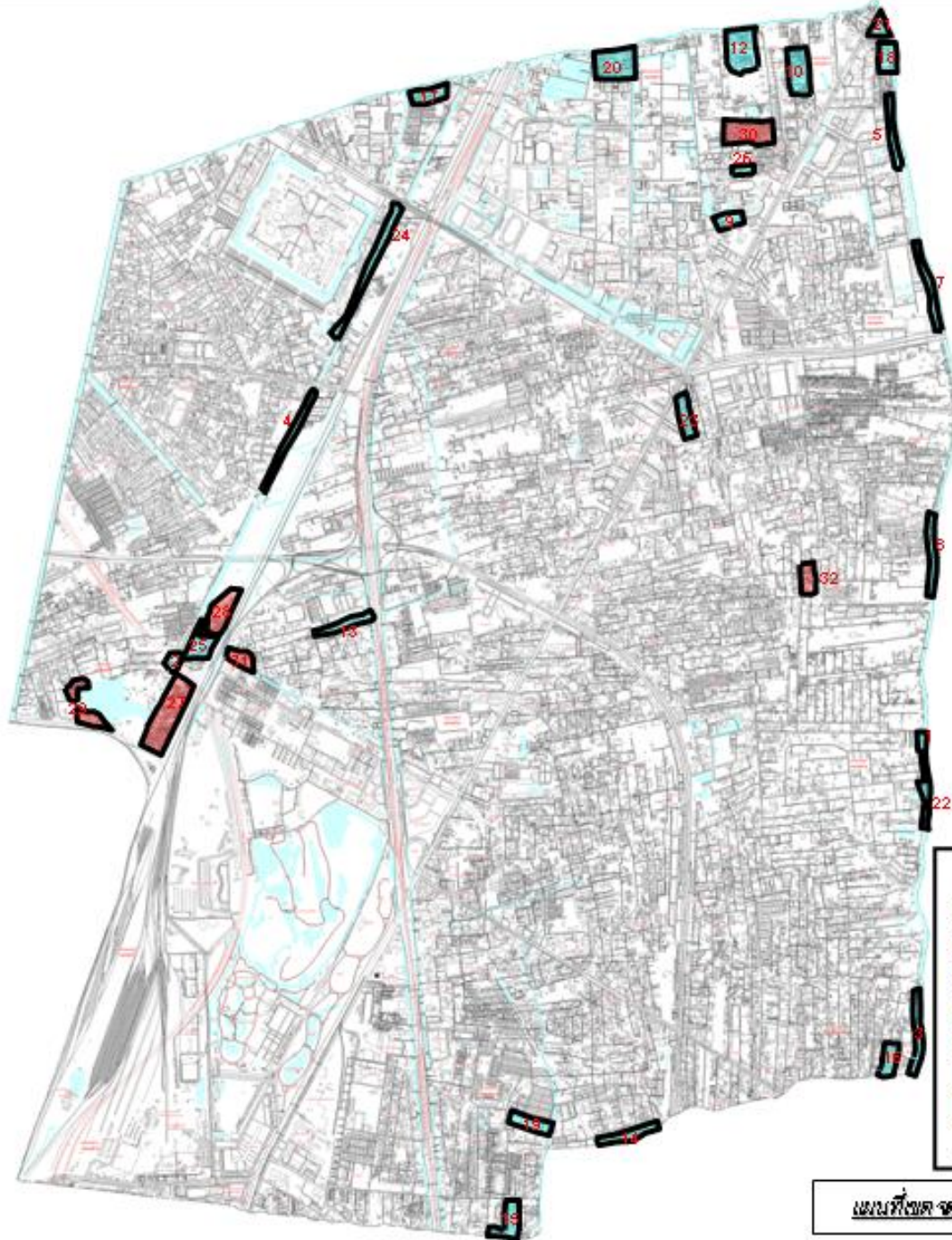
สัญลักษณ์

- ที่ดิน ครอบครอง
- ที่ดิน สำนักงานพาณิชย์
- ที่ดิน ราชการ
- ที่ดิน ราชการอื่น
- ที่ดิน เอกชน
- ที่ดิน วัด ธรรมศาลา มูลนิธิ
- ที่ดิน สาธารณะ
- อื่นๆ

ชุมชน	จำนวนที่ดิน	เจ้าของที่ดิน	โครงการพัฒนาชุมชน		จำนวน
			จำนวนโครงการ	จำนวนที่ดิน	
1.ชุมชนแออัด กว. 6	300	เอกชน			
2.ชุมชนแออัด	11	เอกชน			
3.ชุมชนแออัด (บางเขน)	65	เอกชน			
4.ชุมชนแออัด	40	ราชการ			
5.ชุมชนแออัด	102	ราชการ			
6.ชุมชนแออัด	11	ราชการ			
7.ชุมชนแออัด	366	ราชการ			
8.ชุมชนแออัด	261	ราชการ			
9.ชุมชนแออัด	120	ราชการ			
10.ชุมชนแออัด	112	ราชการ			
11.ชุมชนแออัด	140	ราชการ			
12.ชุมชนแออัด	211	ราชการ			
13.ชุมชนแออัด	524	ราชการ			
14.ชุมชนแออัด	60	ราชการ			
15.ชุมชนแออัด	196	ราชการ			
16.ชุมชนแออัด	120	ราชการ			
17.ชุมชนแออัด	400	ราชการ			
รวม 17ชุมชน	2,523				

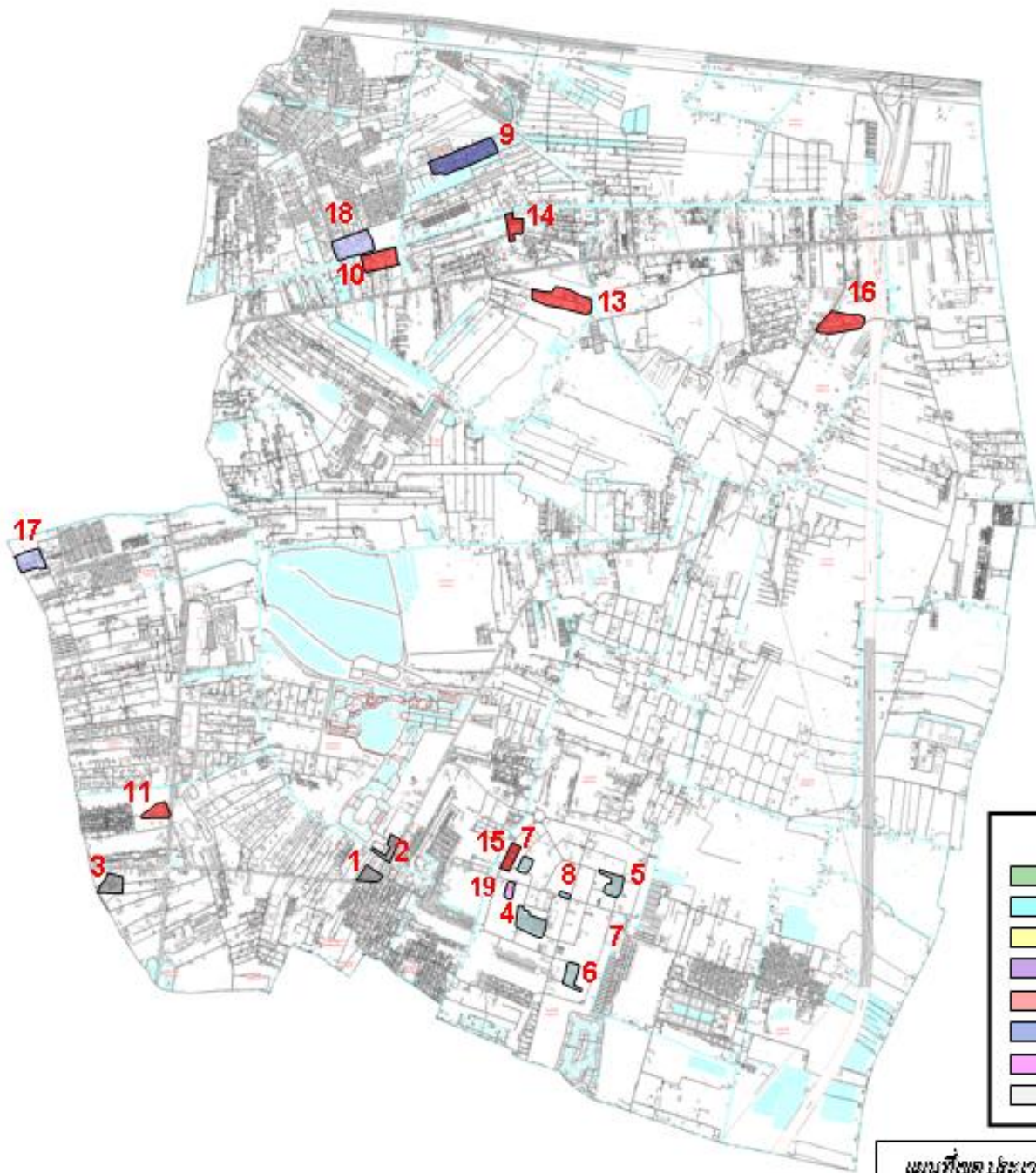
แผนที่เขตบางเขน แสดงพื้นที่ชุมชนแออัด

- สัญลักษณ์**
- ที่ดิน ครัวเรือนอาศัย
 - ที่ดิน สำนักงานราชการ
 - ที่ดิน ภาครถไฟ
 - ที่ดิน ภาคน้ำประปา
 - ที่ดิน สวน
 - ที่ดิน วัด ธรรมสถาน มูลนิธิ
 - ที่ดิน สาธารณะ
 - อื่นๆ

แผนที่เขต จตุจักร แสดงพื้นที่ชุมชนแออัด

ข้อมูล	จำนวนครัวเรือน	ประเภทที่ดิน	ลักษณะชุมชน			หมายเหตุ
			ขนาดพื้นที่	พื้นที่	บ้าน	
ชุมชนแออัด 1	1.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 2	2.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 3	3.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 4	4.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 5	5.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 6	6.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 7	7.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 8	8.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 9	9.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 10	10.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 11	11.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 12	12.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 13	13.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 14	14.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 15	15.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 16	16.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 17	17.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 18	18.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 19	19.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 20	20.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 21	21.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 22	22.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 23	23.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 24	24.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 25	25.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 26	26.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 27	27.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 28	28.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 29	29.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 30	30.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 31	31.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 32	32.0	ราชการ				
ชุมชนแออัด 33	33.0	ราชการ				
รวมทั้งหมด	33.0	ราชการ				

- สัญลักษณ์**
- ที่ดิน สภมณฑลจักรี
 - ที่ดิน สำนักงานทรัพย์สินฯ
 - ที่ดิน ภาครัฐไม่ฯ
 - ที่ดิน ภาครัฐเมืองฯ
 - ที่ดิน เอกชน
 - ที่ดิน วัด สภมศาสนา มูลนิธิ
 - ที่ดิน สาธารณะ
 - อื่นๆ

ชุมชน	จำนวนครัวเรือน	เจ้าของที่ดิน	โฉนดเลขที่โฉนดที่ดิน		ประเภท
			เลขที่โฉนด	พื้นที่	
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	๕๕	รัฐ			
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	1๗	รัฐ			
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	๗๕	รัฐ			
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	๖๘	รัฐ			
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	1๘	รัฐ			
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	1๗	รัฐ			
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	1๗	รัฐ			
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	๘๘	รัฐ			
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	1๕	รัฐ			
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	๖๘	เอกชน			
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	๖๖	เอกชน			
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	1๘	เอกชน			
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	1๖	เอกชน			
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	๗1	เอกชน			
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	1๖	เอกชน			
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	1๖	เอกชน			
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	๖๘	รัฐ			
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	1๖	ราชการ			
ชุมชนวัดราชโอรสาราม	๕๕	ราชการ			
รวมชุมชน	๖๘				

กลไกการเคลื่อนขบวนสู่แผนงาน ตามยุทธศาสตร์ฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น จ.ปราจีนบุรี

ที่ปรึกษา

- ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี
- องค์การบริหารส่วนจังหวัด

ภารกิจร่วม

1. กำหนดวางแผนแนวทางยุทธศาสตร์
2. ประชุมวางแผนติดตามความคืบหน้า
3. เชื่อมโยงงานประเด็น
4. สร้างรูปธรรมพื้นที่
5. สร้างสื่อมีพลัง / สื่อชุมชน
6. ติดตามพัฒนาพื้นที่ศักยภาพ / ประเมินผล

“รู้จักพอ

ก็สุขทุกสถาน”

ทรัพยากร/สิ่งแวดล้อม
นางกนกวรรณ ทองใบ

เกษตรยั่งยืน
นายธีระ วงษ์เจริญ

แผนชุมชน
ด.ต.วิเชียร จันทร์เขียว

สภาเด็กและเยาวชน
นายธีระพันธ์ เจริญสิทธิ์

บ้านมั่นคง
นายสามารถ สุนทรวงษ์

การจัดสวัสดิการชุมชน
นายสงกรานต์ สืบศิริพูนชัย

ที่ดินที่ทำกิน
นายฉลาด สายแก้ว

การจัดการภัยพิบัติภาคประชาชน
นายปัญญา คู่มวงษ์

สื่อชุมชน
นายสุเวศน์ ภูระหงษ์

ผู้พิการ/ผู้ด้อยโอกาส
นายกองสิน แรงดี

กิจกรรม
เชิงประเด็น
จังหวัดจันทบุรี

เอกสารเพิ่มเติม

สมภพ พร้อมพอชื่นบุญ
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

ขั้นตอนการนำเสนอ

ส่วนที่ 1
พอช.

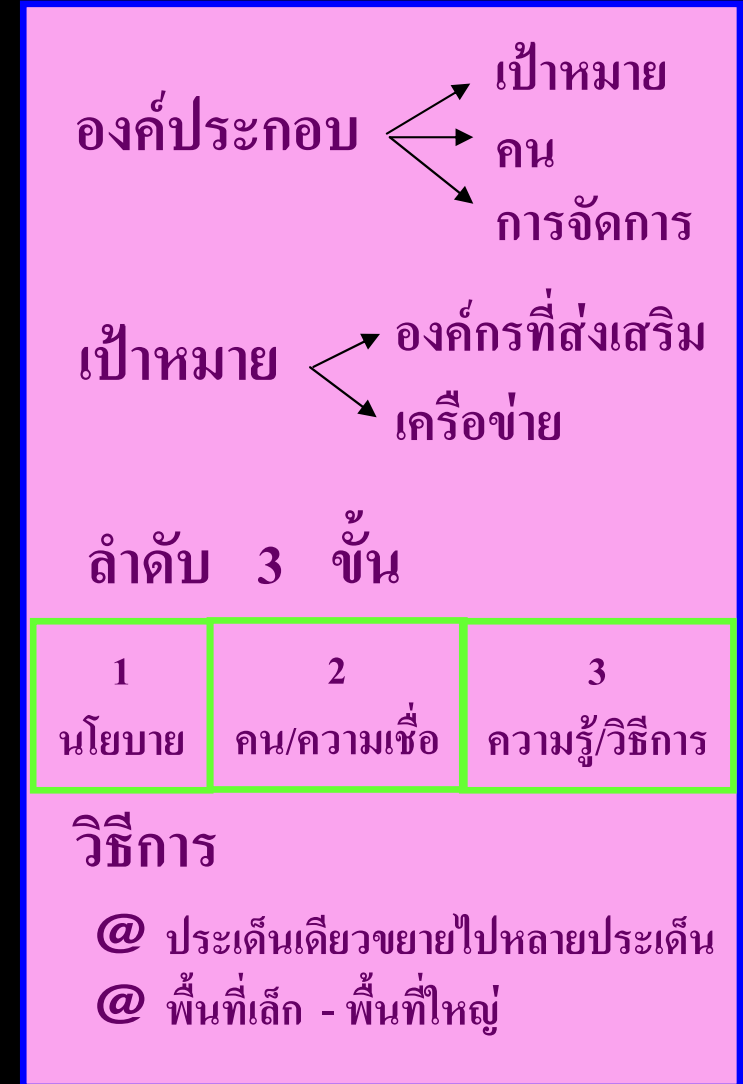
ส่วนที่ 2
กลไกตัวอย่าง

ส่วนที่ 3
บทสรุป

ความเชื่อ/อุดมการณ์

ทางองค์กร/บุคคล

ความสำคัญก่อนทำเครือข่าย

1. ทำไมต้องมีเครือข่าย
2. บทบาทของเราอยู่ตรงไหน/ทำอะไรบ้าง
3. เป้าหมายระยะสั้น — ระยะยาว
4. มีอะไรบ้างที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ
 - ชาวบ้าน → คือใคร
 - ความรู้ → ใครมีบ้าง
 - ทำอย่างไร

เครือข่าย - จส. 100

เครือข่าย - ภาคประชาชน

- เกษตรพอเพียง

- สัมมาชนาจน

- เครือข่ายออมทรัพย์

- เครือข่าย อสม.

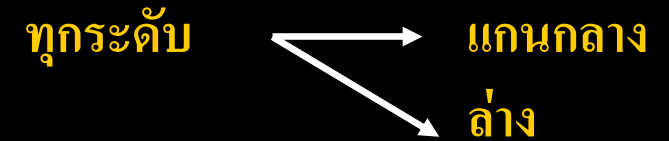
5. มีขั้นตอนอย่างไร

6. เจ้าหน้าที่เราเป็นอย่างไร

สรุปขั้นตอนการสร้างเครือข่าย

1. ทำตัวเอง/ความคิดให้ชัดเจน
 - เครือข่าย
 - ผู้จัดการกระบวนการ
2. กำหนดยุทธศาสตร์ (หน่วย) (ตัวเอง)
 - เครือข่าย/ผู้จัดการกระบวนการ
3. การค้นหาความรู้
 - ศึกษาวิเคราะห์เป้าหมาย
4. วางแผนระยะสั้น — ระยะยาว
5. ทดลองกิจกรรมยาก - ง่าย
6. เริ่มจัดระบบองค์กร (ควรเป็นแนวราบ) ในขั้นต้น
7. พัฒนาแกนนำ
8. ส่งเสริมกิจกรรม (ประหยัด - งานมาก) จากบน - ล่าง

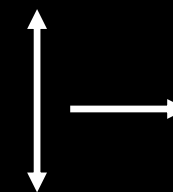
9. สรุปงานสม่ำเสมอ

เพื่อการพัฒนาคน

10. จัดระบบที่เป็นทางการมากขึ้น
11. ทำกิจกรรม/สรุปสม่ำเสมอ
12. ขยายผล

นโยบาย

จัดความสัมพันธ์
กับหน่วยที่เกี่ยวข้อง

ฐานสมาชิก

13. กระจายการจัดการ
14. ยึดกลุ่มยุทธศาสตร์
การพัฒนาคน

เครื่องมือการทำงาน

เครื่องมือที่ใช้

@ ภาพถ่ายทางอากาศ

@ ข้อมูล

เมื่อวาน

วันนี้

พรุ่งนี้

อนาคต

@ งบประมาณ

@ สถานการณ์

@ สภาพปัญหาเฉพาะ

วิเคราะห์ระยะยาว

ขอบคุณครับ

